

Г. А. Мариківська

кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін
Харківського національного університету внутрішніх справ

В. А. Будянська

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри педагогіки, іноземної філології та перекладу
Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця

ФОРМУВАННЯ ПРАВИЛЬНОСТІ МОВЛЕННЯ МАЙБУТНІХ ПРАВООХОРОНЦІВ

Реформування системи правоохоронних органів, наближення її до європейських стандартів вимагає змін у підготовці правоохоронців. Сформованість мовленнєвої культури, що полягає в здатності здійснювати ефективну комунікативну взаємодію, уміння проводити різні види мовленнєвої діяльності, адекватно виражати свої думки, є необхідною умовою діяльності сучасного правоохоронця. Незважаючи на те, що в науковій літературі запропоновано перелік різних комунікативних ознак мовленнєвої культури, таких як правильність, точність, логічність, виразність, образність, багатство, змістовність, правильність вважають визначальною ознакою мовленнєвої культури.

Метою статті є доведення необхідності формування мовленнєвої культури майбутніх правоохоронців, зокрема правильності їхнього мовлення. Для досягнення цієї мети визначено такі завдання дослідження: 1) на підставі аналізу наукової літератури розкрити сутність поняття «мовленнєва культура», проаналізувати якісні характеристики мовленнєвої культури, зокрема правильності мовлення; 2) на практичному матеріалі – застосуванні мовленнєвих завдань – показати процес формування мовленнєвої культури майбутніх правоохоронців.

Розв'язання визначених у роботі завдань проводилося шляхом використання комплексу таких методів дослідження: порівняльно-зіставного аналізу – для з'ясування стану розробленості порушеної проблеми, визначення теоретичних засад дослідження, систематизування й узагальнення поглядів науковців; поняттєво-термінологічного – для конкретизації поняттєво-категорійного поля дослідження; систематизації та узагальнення – для визначення результатів дослідження та формулювання висновків.

Оскільки правильне мовлення характеризується відповідністю мовлення чинним мовним нормам: орфоепічним, лексичним, морфологічним, синтаксичним, стилістичним, вважаємо доцільним застосовувати на заняттях з української мови завдання, що спрямовані на вдосконалення цих норм.

У статті пропонуємо приклади мовленнєвих завдань з української мови, що доречно застосовувати в закладах вищої освіти у процесі фахової підготовки правоохоронців. Ці завдання повинні бути спрямовані на відпрацювання різних груп норм літературної мови, яких треба дотримуватися в мовленнєвому процесі. Перспективним напрямом нашого дослідження вважаємо розробку системи мовленнєвих завдань для вдосконалення правильності мовлення правоохоронців.

Зібраний матеріал, узагальнення щодо теоретичних і практичних аспектів формування мовленнєвої культури майбутніх правоохоронців може стати підґрунтям для подальших педагогічних досліджень, написання навчальних посібників, підручників та іншої навчально-методичної літератури. Матеріалами дослідження можуть послуговуватися викладачі закладів вищої освіти та шкільні педагоги у своїй професійній діяльності, студенти педагогічних спеціальностей під час написання курсових і магістерських робіт, проходження педагогічної практики в школі, а також усі, хто бажає поліпшити свою мовленнєву культуру.

Ключові слова: мовленнєва культура, мовленнєва діяльність, правильність мовлення, мовні норми, мовленнєві завдання.

Постановка проблеми. В умовах євроінтеграції та глобалізації в національній системі правоохоронної діяльності відбуваються процеси, пов'язані з реформуванням системи правоохоронних органів. З метою створення ефективної та надійної системи необхідно наблизити її до європейських стандартів. Це потребує вдосконалення діяльності правоохоронних органів, оптимізації профе-

сійної підготовки персоналу. Тільки так можливо наблизити якісний рівень роботи правоохоронної системи до світового рівня, світових стандартів. У цьому розумінні особливого значення набуває проблема професійної підготовки правоохоронців, які мають ефективно виконувати покладені на них завдання та обов'язки на належному державному рівні. Мова йде про володіння відповід-

ним обсягом знань та вмінь, серед яких провідне місце посідають мовленнєві вміння, тобто вміння у певній ситуації, дотримуючись сучасних мовних норм, успішно спілкуватися. Здатність здійснювати ефективну комунікативну взаємодію, уміння проводити різні види мовленнєвої діяльності, зрозуміло й адекватно виражати свої думки свідчить про сформованість мовленнєвої культури особистості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

На актуальність проблеми формування мовленнєвої культури особистості вказує значна кількість проведених досліджень. Зокрема вченими висвітлено такі аспекти суголосної проблематики: загальнотеоретичні основи здійснення мовленнєвого процесу (С. Вербещук, О. Гойхман, І. Зимня та інші), диференційні ознаки мови й мовлення (М. Вашуленко, О. Крсек, Л. Федоренко, Р. Четет та інші); одиниці, види мовленнєвої діяльності, етапи її здійснення (В. Глухов, О. Леонтьєв, В. Ковшиков, Л. Щерба та інші); структура, зміст, якісні ознаки мовленнєвої культури (Н. Дика, В. Пасинок, Т. Плещенко, Н. Федотова та інші), сутність мовленнєвого середовища та його роль у формуванні мовленнєвої культури особистості (А. Богуш, Н. Гавриш, К. Крутій, А. Левчук та інші).

Але, незважаючи на велику кількість досліджень, так чи інакше пов'язаних із проблемою формування мовленнєвої культури, дослідження формування цього феномена та його якісних складників у процесі підготовки правоохоронців не було предметом спеціальних досліджень. Усе це зумовило вибір теми статті.

Мета статті. Головною метою роботи є доведення необхідності формування мовленнєвої культури, зокрема правильності мовлення майбутніх правоохоронців на заняттях з української мови, розробка мовленнєвих завдань, які доцільно застосовувати на заняттях з української мови в ЗВО.

Виклад основного матеріалу. У науковій літературі підкреслюють, що мовленнєва культура як унікальний особистісний феномен характеризується низкою специфічних ознак. Проте погляди вчених щодо визначення цих ознак мають певні відмінності.

Так, Є. Адамов підкреслює, що культура мовлення передбачає не тільки дотримання людиною вимог щодо її словникового запасу, правил стилістики, граматики й орфоєпії, а й прояв таких ознак мовлення, як грамотність, змістовність, виразність, точність, зрозумілість, переконливість [1]. О. Бахмутова вважає, що культура мовлення виявляється передусім у вміннях особистості передавати думки «правильно, точно й виразно» [3, с. 3].

М. Пентилюк стверджує, що саме досконале володіння мовою, її нормами в процесі мовлен-

нєвої діяльності визначає культуру мовлення людини [10; 11]. За словами І. Федосова, мовленнєва культура виявляється в дотриманні суб'єктом у комунікації граматичних і орфоєпічних правил, повному використанні лексичного багатства мови, демонстрації таких властивостей мовлення, як різноманітність, точність, логічність побудови змісту, виразність і образність. Крім того, автор зазначає, що мовленнєва культура передбачає сформованість у людини словесної майстерності, наявності в усному мовленні змістовності та переконливості [15].

Ф. Сороколетов та О. Федоров зазначають, що поняття мовленнєвої культури містить питання орфоєпічних, граматичних і лексичних норм, а також питання стилістики. Формування цієї культури в молоді має забезпечувати засвоєння знань про мову, достатніх для того, щоб уміти підбирати потрібні слова, правильно розбудовувати процес мовлення, яке має бути граматично точним, правильним, яскравим і виразним [13].

Л. Введенська та Л. Павлова вважають, що культура мовлення свідчить про наявність у людини сукупності певних якостей та властивостей, які дають змогу здійснювати ефективний вплив на адресата з урахуванням конкретної обстановки залежно від поставленого завдання, а тому носій зазначеної культури має бути здатним знаходити для виразу конкретного змісту в кожній реальній ситуації спілкування нову мовленнєву формулу. У свою чергу, це вимагає, щоб мовлення людини характеризувалося такими ознаками, як багатство (різноманітність), чистота, виразність, ясність, зрозумілість, точність і правильність [4, с. 64].

Н. Бабич зазначає, що під час визначення якісних ознак культури мовлення слід урахувувати як «суто мовні його особливості (ступінь оволодіння діючими в конкретну епоху нормами), так і поза-мовні (знання законів мислення, практичний досвід мовця – життєвий, віковий і мовленнєвий, психічний стан мовця, мету, націленість спілкування тощо» [2, с. 66].

Аналізуючи основні параметри мовлення, Л. Скворцов пропонує в мовленнєвій культурі виокремити два рівні. Нижчим щаблем визначено правильність мовлення, що засвідчує опанування людиною літературним мовленням та його нормами. Вищим щаблем виступає культура мовлення у власному розумінні, про яку можна говорити в ситуації оволодіння особистістю літературними нормами [9]. Отже, мовленнєва культура має свої характерні комунікативні ознаки.

Так, у сучасних словниках української мови зазначено, що *правильність* є однією з визначальних ознак мовленнєвої культури. Доцільно визначити сенс слова «правильний», що має різні тлумачення: безпомилковий; який відповідає дійсності; який відповідає встановленим правилам і

нормам. Як підкреслює Н. Бабич, правильність є глобальною ознакою, адже їй підпорядковані всі інші ознаки, що залежать від дотримання правил мовлення [2, с. 66].

Л. Успенський зазначає, що правильне мовлення передбачає дотримання людиною граматичних і синтаксичних правил, а також наявність у неї вмінь адекватно транслювати співрозмовникові потрібну інформацію чи власну думку з окресленого питання [14, с. 43]. На думку Б. Головіна, правильність мовлення виявляється у відповідності його мовної структури чинним мовним нормам: «наголосу, словоутворенню, лексичним, морфологічним, синтаксичним та стилістичним нормам» [6, с. 25–26].

Науковці зазначають, що правильність мовлення передбачає дотримання норм літературної мови. У свою чергу, слово «норма» тлумачиться як звичайний, узаконений, загальноприйнятий, обов'язковий; порядок, стан, правило, стандарт; встановлена міра, розмір чого-небудь; зразок, яким необхідно користуватися.

С. Караман вважає, що мовна норма – це «правило, якому підкорюється мова», а мовленнєва помилка – це «порушення мовної норми» [7, с. 47]. На думку О. Михайличенка, «правильність – це володіння навичками літературного мовлення, передбаченого орфоепічними, орфографічними, граматичними та лексичними нормами [8, с. 56].

У дослідженнях також визначено, що мовна норма становить сукупність мовних засобів, що відповідають системі мови та сприймаються її носіями як взірець суспільного спілкування на певному етапі розвитку мови й суспільства загалом; сукупність загальноприйнятих правил, якими користуються мовці в усному й писемному мовленні; найбільш точний засіб висловлення думки, узаконене мовне явище; зразковий загальноприйнятий засіб висловлення думки, закріплений у кращих творах художньої літератури та застосований в офіційному спілкуванні; одна з найважливіших умов стабільності, єдності й самобутності національної мови; відповідність системі мови, стабільність, обов'язковість; прийняті в суспільно-мовленнєвій практиці освічених людей правила вимови, граматичні та інші мовні засоби, правила слововживання.

Як підкреслюється у науковій літературі, наявність мовленнєвої норми є обов'язковою умовою функціонування системи літературної мови, а також обов'язковим фактором існування культури мовлення. Отже, саме мовна норма визначає літературну мову.

Норми мовлення визначаються системою конкретної мови, а тому вони історично й соціально зумовлені. Ці норми також тісно пов'язані з правилами мовлення, тобто положеннями, які відбивають певні мовні закономірності та співвідношення

мовних явищ або які пропонують конкретний нормативний спосіб використання мовних засобів у писемному й усному мовленні [2, с. 67].

На думку С. Вербещук, норми й правила мовлення коригують мовну систему й одночасно визначають рівень культури мовлення. Очевидно, що суб'єкти комунікації зможуть порозумітися тільки тоді, коли обом відомі «однакові зв'язки між знаком (звуком, словом, конструкцією) і позначуваним цим знаком, тобто обидва керуються діючими сьогодні правилами» [5, с. 63]. Можна сказати, що норма мовлення – це прояв у мовленні «норми мови» [12, с. 63].

С. Вербещук вважає, що про нормативність мовлення можна говорити лише тоді, якщо воно відповідає системі мови, не суперечить її законам; використаний варіант норми має нові семантико-стилістичні можливості, «увиразнює, уточнює контекст, дає додаткову й вичерпну інформацію»; не допущено стилістичного (і стильового) дисонансу; доречно обґрунтовано застосування норм з іншого стилю; не допущено зміщення норм різних мов під впливом білінгвальної мовленнєвої практики [5, с. 35].

Зазначимо, що вченими визначено різні групи норм літературної мови, яких треба дотримуватися в мовленнєвому процесі. Наприклад, М. Пентиліук виокремила такі групи норм: *орфоепічні* (забезпечують правильну вимову звуків і звукосполучень, а також наголос у словах), *лексичні* (регулюють уживання слів у властивому їм значенні та правильне поєднання слів за змістом у реченні й словосполученні), *граматичні* (визначають правильне творення й уживання слів та їх форм, правильну побудову словосполучень і речень), *стилістичні* (вимагають уживання мовних засобів відповідно до їх стилістичного забарвлення та стилю мовлення), *орфографічні* (забезпечують правильний запис слів), *пунктуаційні* (описують норми правильної розстановки розділових знаків) [10, с. 16].

Наведемо приклади мовленнєвих завдань, які ми застосовували на заняттях з української мови в закладі вищої освіти.

Завдання 1. Запам'ятайте значення наведених іменників. Складіть з ними речення: заступник (друга особа після керівника, постійна посада) – замісник (той, хто тимчасово виконує обов'язки керівника); показник (свідчення, доказ, ознака чого-небудь) – покажчик (напис або який-небудь знак, що вказує на щось, довідник або довідковий перелік (список); свідоцтво (біографічні дані, сімейний стан) – посвідчення (засвідчує особу); положення (місцезнаходження кого-, чого-небудь у просторі, місце розташування; зведення правил, законів тощо з певного питання) – становище (ті чи інші обставини, умови, у яких хто-, що-небудь перебуває); діляниця (адміністративно-територіальна

або виборча одиниця) – ділянка (окрема частина земельної площі, використовувана з якоюсь метою, виокремлена за якою-небудь ознакою).

Завдання 2. Запам'ятайте значення наведених прикметників. Складіть з ними речення: громадський (який виникає, відбувається в суспільстві або стосується суспільства, пов'язаний з ним, суспільний) – громадянський (властивий громаді); дрібний (малий за розміром, об'ємом) – мілкий (який має невелику глибину); здатний (на подвиг) – здібний (до навчання); робочий (трудючий) – робітничий (притаманний робітникові, характерний для робітника, здійснюваний робітниками); письменний (уміє читати, писати) – грамотний (який володіє необхідними відомостями з певної галузі, знаннями в певній галузі).

Завдання 3. Запам'ятайте значення наведених дієслів. Складіть з ними речення: заважати (бути на перешкоді кому-, чому-небудь, ставати перешкодою в чому-небудь, перешкоджати) – мішати (перемішувати щось; сполучати що-небудь різноманітне); вступати (ставати, ступати в середину чого-небудь; входити, в'їжджати куди-небудь) – поступати (влаштуватися на роботу, діяти певним чином, чинити); зумовлювати (бути причиною чого-небудь, викликати щось; спричиняти) – обумовлювати (обмежувати якоюсь умовою, застереженням); привласнювати (робити що-небудь своєю власністю) – присвоювати (почесне звання, ім'я); впливати (підніматися з глибини води на її поверхню або плавом вибиратися на берег; бути висновком) – витікати (текти, вилитися звідки-небудь струменем або виходити краплями (про рідину)).

Завдання 4. Оберіть правильне вживане слово в наведених варіантах. Обґрунтуйте свою відповідь: 1. Злочин розслідували уповноважені посадові (особи / особистості) – слідчі та дізнавачі. 2. Захист прав та інтересів фізичних і юридичних осіб шляхом надання правової допомоги – це професійна діяльність юристів, які працюють у державних (громадських / громадянських) органах. 3. З характеристики різновидів правоохоронної діяльності (витікає / випливає) висновок про різноманітність її напрямів, форм та методів. 4. Україна як суверенна, незалежна, демократична, соціальна та правова держава неухильно орієнтується на визнані світовою спільнотою демократичні та (гуманні / гуманістичні) за змістом і спрямованістю засади. 5. Апарат держави – це система всіх державних органів, які здійснюють різноманітні завдання з метою реалізації функцій держави в межах законодавчо визначеної (компетенції / компетентності). 6. Питання щодо того, які органи належать до правоохоронних, у юридичній літературі вирішується по-різному, тому є предметом (численних / чисельних) дискусій. 7. За кількістю суб'єктів і значущістю в державі правоохоронна діяльність (займає / посідає / обіймає) значне місце. 8. В Україні за (чинним / існуючим /

наявним / діючим) законодавством можлива лише державна правоохоронна діяльність. 9. Осіб, які (перешкоджають / шкодять) правоохоронній діяльності, можна притягувати до відповідальності. 10. Здійснювати заходи з охорони права, відновлення порушеного права, виявлення та розслідування злочинів, підтримання правопорядку може лише особа, яку позбавлено права (займати / обіймати / посідати) будь-яку іншу посаду або займатися іншою діяльністю.

Завдання 5. Запишіть подані речення, дотримуючись правил милозвучності. Доведіть правильність своєї відповіді.

1. Правоохоронна діяльність – одна з найпрестижніших професій (у / в) світі. 2. Діяльність правоохоронців спрямована на дотримання законності та правопорядку (у / в) державі. 3. До основних напрямів правоохоронної діяльності належить правова робота (у / в) різних сферах господарської діяльності. 4. Правосуддя – це самостійна галузь державної діяльності, яку здійснює суд шляхом розгляду (і / й) вирішення (у / в) судових засіданнях (у / в) особливій, (у / в) становленій законом, процесуальній формі цивільних, кримінальних та інших справ. 5. Правосуддя є найважливішим напрямом правоохоронної діяльності держави, який може виконуватися тільки судом (у / в) особливому процесуальному порядку із правом застосування до правопорушника державного примусу, (у / в) тому числі й (у / в) формі кримінального покарання. 6. Тільки суд має право розглядати справи серйозних правопорушень (і / й) виправдовувати осіб або застосовувати до них покарання від імені держави. 7. Охорона громадського порядку – це проведення уповноваженими державними органами (у / в) тісній взаємодії з громадськістю різноманітних заходів. 8. Здійснюючи охорону громадського порядку, органи внутрішніх справ вступають (у / в) різноманітні організаційно-правові відносини з іншими органами державного управління, громадськими організаціями (і / й) громадянами. 9. При проведенні масових (і / й) режимних заходів органи внутрішніх справ організують (і / й) забезпечують охорону громадського порядку. 10. Розслідування злочинів – це здійснювана (у / в) встановленій законом процесуальній формі діяльність уповноважених посадових осіб.

Завдання 6. Поясніть значення і вживання наведених слів: 1) власний – особистий–особовий; 2) суттєвий–важливий–доречний; 3) загрожувати – погрожувати – шантажувати; 4) притаманний – властивий – характерний; 5) щастити – везти – таланити; 6) славний – відомий – славетний – славнозвісний; 7) вибачте – пробачте – даруйте; 8) вид – вигляд – вираз; 9) першочерговий – першорядний – перший; 10) шар – верства – пласт.

Завдання 7. Перекладіть наведені конструкції українською мовою: административное взыскание, акты гражданского состояния, аттестационная комиссия, банковский перевод, безналичный расчет, безвозвратная ссуда, принимать во внимание, принимать участие, ввести в состав, принимать решительные меры, выражать протест, выписка из протокола, возместить убытки, за наличные деньги, довести до всеобщего сведения, в целях предотвращения, по собственному желанию, меры по предупреждению, в довершение ко всему, на повестке дня, оценить по достоинству, занять должность, состоять в должности, вне всякого сомнения, годный к употреблению, приступить к исполнению обязанностей, вынести благодарность, за отсутствием сведений, оказывать сопротивление.

Завдання 8. Перекладіть наведені слова українською мовою: адрес, вложения, владелец, целесообразный, поощрение, житель, таможня, наличный, единогласно, ячейка, основание, налог, ссуда, трудоустройство, опровергать, взыскание, льготный, пошлина.

Завдання 9. Установіть, яка з поданих форм є нормативною: по бажанню – за бажанням, у відміну – на відміну, за відомостями – по відомостях, по вказівці – за вказівкою, на доказ – в доказ, за домовленістю – по домовленості, по документу – за документом, на захист – в захист, згідно наказу – згідно з наказом, по мірі – в міру, на знак вдячності – у знак вдячності, набувати досвіду – набувати досвід, за призначенням – по призначенню, з участю – за участю, за вимогою – по вимозі, дякую вам – дякую вас, запобігати помилкам – запобігати помилок, по програмі – за програмою, за теорією – по теорії.

Завдання 10. виправте помилки в наведених реченнях: 1. На конференції ми отримали пам'ятний сувенір. 2. Усі міроприємства було проведено на вищому рівні. 3. Потрібно берегти оточуюче середовище. 4. Я рахую, що перед нами дуже складна проблема. 5. Ми могли відвідати цей заклад у любий день. 6. На протязі року ми готувалися до олімпіади. 7. Ми відвідали багаточисленні заходи. 8. Розповіді очевидців співпадали. 9. Потрібно заказати квитки. 10. Не можна жити іншим розумом. 11. Стара людина потребувала допомоги. 12. Слідчий зрозумів, що перед ним був розумний інтелектуал. 13. Поліцейський зупинив перебігаючого на червоне світло пішохода. 14. Повернувшись із завдання, його рекомендували керувати групою. 15. Цей епізод зацікавив слідчого, перебуваючи у відпустці. 16. Виконуючи завдання, можна було покластися на громаду. 17. Вивчаючи правознавство, у нас не було ніяких проблем.

Висновки і пропозиції. Отже, реформувати систему правоохоронних органів, наблизити її до

європейських стандартів неможливо без урахування сучасних вимог до якісної професійної підготовки правоохоронців. Ця підготовка потребує багатьох професійних умінь, серед яких уміння спілкуватися, здійснювати різні види мовленнєвої діяльності є дуже важливими. Ці вміння свідчать про сформованість мовленнєвої культури, яка має характерні комунікативні ознаки, серед яких правильність є визначальною.

Вважаємо, що мовленнєву культуру доцільно формувати на заняттях з української мови, використовуючи систему мовленнєвих вправ, що спрямовані на відпрацювання різних груп норм літературної мови, яких треба дотримуватися в мовленнєвому процесі. Перспективним напрямом дослідження є розробка системи мовленнєвих вправ для вдосконалення правильності мовлення правоохоронців.

Список використаної літератури:

1. Адамов Е.А. О культуре речи пропагандиста. Москва, 1970. 80 с.
2. Бабич Н.Д. Основы культуры мовлення. Львів, 1990. 380 с.
3. Бахмутова Е.А. Культура речи. Казань, 1964. 117 с.
4. Введенская Л.А. Риторика и культура речи. Ростов-на-Дону, 2003. 544 с.
5. Вербещук С.В. Формування мовленнєвої культури учнів початкової школи в процесі літературного читання (дис. ... канд. філол. наук: 13.00.02). Івано-Франківськ, 2016. 243 с.
6. Головин Б.Н. Основы культуры речи: учебн. пособ. Москва, 1988. 319 с.
7. Караман С.О. Методика розвитку зв'язного мовлення. Ознайомлення з мовними нормами. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2004. № 2. С. 47–50.
8. Михайличенко О.В. Методика викладання суспільних дисциплін у вищій школі: навч. посібник. Суми, 2009. 122 с.
9. Скворцов Л.И. Теоретические основы культуры речи. Москва, 1980. 352 с.
10. Пентилюк М.І. Культура мови і стилістика: пробний підручник для гімназій гуманітарного профілю. Київ, 1994. 240 с.
11. Пентилюк М.І. Наукові засади комунікативної спрямованості у навчанні рідної мови. *Українська мова і література в школі*. 1999. № 3. С. 8–10.
12. Пилинський М.М. Мовна норма и стиль. Київ, 1976. 288 с.
13. Сороколетов Ф.П. Правильность и выразительность устной речи. Ленинград, 1962. 59 с.
14. Успенский Л.В. Культура речи [Размышления писателя]. Москва, 1976. 96 с.
15. Федосов И.А. Культура речи. Ростов-на-Дону, 1979. 96 с.

Marykivska H., Budianska V. Formation of the correctness of speech future law enforcement officers

Reforming the law enforcement system, bringing it closer to European standards requires changes in the training of law enforcement officers. The formation of speech culture, which consists in the ability to carry out effective communicative interaction, the ability to carry out various types of speech activity, to adequately express thoughts, is a necessary condition for the activity of a modern law-enforcement officer. Despite the fact that scientific literature offers a list of various communicative features of speech culture such as correctness, accuracy, logic, expressiveness, imagery, wealth, content, etc., the correctness is considered a decisive feature of speech culture. The purpose of our article is to prove the need for the formation of the language culture of future law enforcement officers, in particular the correctness of their speech. To achieve this goal, the following research objectives are defined: 1) on the basis of the analysis of scientific literature, to disclose the essence of the concept of "speech culture", to analyze the qualitative characteristics of speech culture, in particular, the correctness of speech; 2) on the practical material – the use of speech tasks – to show the process of forming the speech culture of the future law enforcement officers.

The solution of the tasks identified in the work was carried out by using a set of such research methods as: comparative analysis – to determine the state of development of the excited problem, to determine the theoretical foundations of research, systematization and generalization of the views of scientists; conceptually-terminological – to specify the conceptual-categorical field of research; systematization and synthesis – to determine the results of the study and formulation of conclusions.

Since correct speech is characterized by the correspondence of speech to the current language norms: orphoetic, lexical, morphological, syntactic, and stylistic, then we consider it expedient to apply such tasks in the Ukrainian language studies, which are aimed at improving these norms. In the article, we offer examples of Ukrainian language speech tasks, which is appropriate to apply in institutions of higher education in the process of training law enforcers. These tasks should be aimed at working out different groups of norms of the literary language, which must be observed in the speech process. In the perspective direction of our research, we consider the development of a system of speech tasks for improving the correctness of speech of law-enforcers.

The collected material, generalizations on the theoretical and practical aspects of the formation of the speech culture of future law-enforcers can become the basis for further pedagogical research, writing of textbooks and other educational-methodical literature. Research materials can be used by teachers of higher education institutions and school educators in their professional activities, students of pedagogical specialties during the writing of coursework and master's theses, passing of pedagogical practice at school, as well as all those who wish to improve their linguistic culture.

Key words: *speech culture, speech activity, correctness of speech, linguistic norms, speech tasks.*